

שבת ON מוסף שמונה עשרה BEFORE אשרי RECITING

Why do we recite אשרי before מוסף שמונה עשרה on שבת? You may be tempted to answer: because we are required to recite אשרי three times a day. That sounds like the right answer but it is not the answer given by the early sources. In fact, older סידורים such as סדר רב עמרם גאון and the סידור of רב סעדיה גאון do not provide that we are to recite אשרי before מוסף שמונה עשרה on שבת. The following represents an early source for the practice:

מחזור ויטרי סימן צט'—וכן בשבת לאחר שקראו בתורה אומר קדיש וכן לאחר שהפטיר בנביא. ואמרו תהילה, חוזר ואומר קדיש לפני התיבה. אבל לא בשבת במנחה שאין מפטירין אין החזן צריך לומר קדיש עד לפני התיבה.

Translation: Also on Shabbos after Kriyas Ha'Torah, the prayer leader recites Kaddish. After the Haftorah is read, they recite Ashrei and the prayer leader once again recites Kaddish, at the Bima. Kaddish is not recited after Kriyas Ha'Torah on Shabbos at Mincha because a Haftorah is not read. At that time, the prayer leader need not say Kaddish until he returns to the Bima after placing the Sefer Torah back into the Aron Kodesh.

The מחזור ויטרי provides for the practice but does not explain why. The following source provides a reason:

ספר המנהיג הלכות שבת עמוד קסח'—מנהג כל ישראל בשבת בשחרית ובמועדות ובראשי חדשים אחרי קריאת התורה לומר תהלה להפסיק בין יוצר למוסף, שבתהלה מתחילין למוסף. על כן מנהג בכל גבול ישראל לומר קדיש אחר קריאת התורה מיד ותהלה אחריו וכן בשני ובחמישי, אבל במנחה בשבת ובתענית צבור אין מנהג לומר קדיש, שאין כאן לומר תהלה להפסיק בין דבר לדבר.

Translation: It is the custom throughout the Jewish world that on Shabbos at Shacharis, on Holidays and on Rosh Chodesh after Kriyas Ha'Torah, Ashrei is recited for the purpose of creating a pause between Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf. It is with the recital of Ashrei that Tefilas Mussaf begins. That is the reason why throughout the Jewish world, Kaddish is recited immediately after Kriyas Ha'Torah and then Ashrei. The same practice is followed on Mondays and Thursdays as well. But at Mincha on Shabbos and on a day on which a public fast is held, Kaddish is not recited after Kriyas Ha'Torah since it is not necessary to create a pause between prayers by reciting Ashrei.

The ב"ח provides a few more details:

ב"ח אורח חיים סימן קלב'—כתב מה"ר יעקב פולק ז"ל על שם הרב מה"ר מנחם מלונדר"ש דמהא דאיתא בירושלמי דפרק תפלת השחר (ה"ו) שצריך לשהות אחר תפילת יוצר כדי הילוך ארבע אמות קודם תפילת מוסף לפיכך נראה שתקנו לומר תהלה בנתיים ליחידים, ואגב היחידים תיקנו לומר אף בציבור אע"פ דיש שהות הרבה בקריאת התורה ובשאר דברים.

Translation: Rabbi Yaakov Falk in the name of Rabbi Menachem Londreis said that the practice of reciting Ashrei between Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf is derived from what we find in the Talmud Yerushalmi, chapter Tefilas Ha'Shachar, that it is necessary to wait after Tefilas Shacharis the amount of time it takes to walk four Amos (approximately 18 inches per Ama) before reciting Tefilas Mussaf. At first the rule applied only to individuals who were praying without a group of ten men and who were reciting the two prayers back-to-back. The

rule was then expanded to provide for the recital of Ashrei even when praying with a group of ten men even though the group of ten men would engage in Kriyas Ha'Torah which created a long break between the two Tefilos.

The following is the Talmudic source for the rule:

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ד' דף ה' טור ג' /ה"ו-שמע מינה שאדם מתפלל ומהלך ד' אמות ומתפלל של מוסף. אמר רבי אבא ולא סוף דבר עד שיהלך ד' אמות אלא אפילו שהא כדי הילוך ארבע אמות.

Translation: We learn that a person after completing Tefilas Shacharis should walk a distance of four Amos and then he can recite Tefilas Mussaf. Rabbi Abbah said that rule should not be interpreted to mean that walking four Amos is mandatory. The rule should be interpreted to mean that he must wait the amount of time it would have taken him to walk four Amos before reciting the second prayer.

The rule is also found in the תלמוד בבלי:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ל' עמ' ב'-כמה ישהה בין תפלה לתפלה? רב הונא ורב חסדא, חד אמר: כדי שתתחונן דעתו עליו; וחד אמר: כדי שתתחולל דעתו עליו. מאן דאמר כדי שתתחונן דעתו עליו דכתיב: (דברים ג') ואתחנן אל ה'; ומאן דאמר כדי שתתחולל דעתו עליו דכתיב (שמות ל"ב) ויחל משה.

Translation: For how much time should a person pause between reciting Tefilos? Rav Huna and Rav Chisda disagreed as to how to define the amount of time to wait. One said, long enough for him to move once again into a suppliant frame of mind (i.e. prepare for the second prayer); the other said, long enough to move into an interceding frame of mind (i.e. move his mind away from the first prayer). The one who says that he must attain a suppliant frame of mind quotes the text, And I supplicated the Lord; the one who says that he must attain an interceding frame of mind quotes the text, And Moses interceded.

The following represents an additional reason to wait between reciting two תפילות:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כז עמוד ב- מתפלל ישהה כדי הילוך ארבע אמות למה לי? אמר רב אשי: שכל ארבע אמות תפלתו סדורה בפיו ורחושי מרחשן שפוותיה.

Translation: Rav Ashi replied: Why is a person required to wait the time it takes to walk four Amos before reciting a second prayer? Because even after finishing his first prayer, his mouth is still full of the first prayer and his lips are still muttering it for the time it takes to go four Amos.

The תורה תמימה presents additional circumstances under which the rule is applied and he provides the justification for waiting between prayers:

תורה תמימה הערות שמות פרק לב' הערה טז'- כשמתפלל ב' תפלות, כגון בין שחרית למוסף או היכי ששכח ולא התפלל שצריך להשלימה כשמתפלל תפלה שלאחריה ומתפלל שתים, ועיין בסמוך אות י"ה. וטעם שהווי נראה משום דאין עושין מצות חבילות חבילות, כמ"ש בסוטה ה', א'.

Translation: When a person recites two prayers; i.e. on days when he recites both Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf or when he forgets to recite a prayer and needs to compensate for the omitted prayer, he should wait before reciting the second prayer. See footnote 18 (presented next). The reason to pause is grounded in the rule that we do not want to perform Mitzvos in such a manner that they appear to be bundled together.

In footnote י"ח the תורה תמימה presents additional circumstances when the rule requiring a pause

להבין את התפלה

equal to the amount of time it takes to walk four אמות is applied:

תורה תמימה הערות שמות פרק לב' הערה יח' – וע' בשו"ת הרשב"א סי' תל"ו דהש"ץ אחר תפלה בלחש יעמוד כדי הילוך ד' אמות קודם שיחזור למקומו, להתפלל לפני הצבור, וזה נסמך גם כן על דרשות שלפנינו. ובב"י או"ח סי' קכ"ג כתב דיחיד לאחר שמתפלל י"ח יחזור למקומו אחר שיעור הלוך ד' אמות, והב"ח כתב אחר שיתחיל הש"ץ, ומכאן משמע כהב"י, שהרי מבואר כאן דשעור שהיה הוא כדי שתתחונן או כדי שתתחולל דעתו עליו, ומבואר בירושלמי דשיעור זה הוא כדי הילוך ד'.

Translation: See the Responsa of the Rashba Section 136 that the prayer leader after completing the silent Shemona Esrei should wait the amount of time it would take him to walk four Amos before returning to his place to begin the repetition of Shemona Esrei. That rule is also derived on what we learned in the Gemara. The Beis Yosef in Orach Chaim Siman 123 writes that an individual after completing Shemona Esrei should not return to his place until he waits the amount of time it would take him to walk four Amos. The Bach wrote that he should wait for the prayer leader to step forward. It sounds like the Bach is following the rule set forth by the Beis Yosef. We learn from the verses that the length of the pause has to be long enough to reach a suppliant frame of mind or to develop an interceding state of mind. It is explained in the Yerushalmi that the measure for those acts is the the amount of time it would take a person to walk four Amos.

The rule that we need to recite אשרי to create a pause between two תפילות was concretized by the שולחן ערוך:

שולחן ערוך הלכות תפלה סימן קח'–ב' – טעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתיים, הראשונה ערבית, והשנייה לתשלומין. טעה ולא התפלל ערבית, מתפלל שחרית שתיים, הראשונה שחרית, והב' לתשלומין; לאחר שאומר יוצר וי"ח ברכות יאמר אשרי ואח"כ יתפלל י"ח לתשלומי ערבית (וכן כשמתפלל ערבית שתיים משום שלא התפלל מנחה יאמר אשרי בין תפלה לתפלה). (סמ"ק וריב"ש סי' ק"מ):

Translation: If one erred and forgot to recite Tefilas Mincha, he should recite the Shemona Esrei of Tefilas Arvis twice. The first recital of Shemona Esrei is to fulfill the Mitzvah of Tefilas Arvis. The second recital is to compensate for missing Tefilas Mincha. If one forgot to recite Tefilas Arvis, he recites the Shemona Esrei of Tefilas Shacharis twice. The first recital of Shemona Esrei is to fulfill the Mitzvah of Tefilas Shacharis and the second is to fulfill the Mitzvah of Tefilas Arvis. After reciting Kriyas Shema and its Brachos and Shemona Esrei, he should recite Ashrei and then recite Shemona Esrei a second time to fulfill the Mitzvah of Tefilas Arvis. (Similarly when he recites Shemona Esrei twice in Tefilas Arvis to compensate for missing Tefilas Mincha, he should recite Ashrei before reciting Shemona Esrei a second time.)

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן קה'–סעיף א'–המתפלל שתי תפלות, זו אחר זו, צריך להמתין בין זו לזו כדי הילוך ד' אמות, כדי שתהא דעתו מיושבת להתפלל בלשון תחינה.

Translation: Whoever is reciting Shemona Esrei twice, back to back, must wait the same amount of time as it takes to walk four Amos so that he has enough time to focus a second time on reciting a prayer of supplication.

Why did חז"ל choose אשרי as the prayer that creates a pause?

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן צג' סעיף ב'–לא יעמוד להתפלל אלא באימה והכנעה, לא מתוך שחוק וקלות ראש ודברים בטלים ולא מתוך כעס, אלא מתוך שמחה כגון: דברי תנחומין של תורה סמוך לגאולת מצרים או סמוך לתהלה לדוד שכתוב בו: רצון יראיו יעשה, שומר ה' את כל

אוהביו (תהילים קמה' יט'-כ').

Translation A person should not recite Shemona Esrei unless he is ready to approach the task in a mood of fear and humility; not in a mood of levity or after mindless thoughts but out of happiness; i.e. Torah words of comfort such as those found in the third Bracha of Kriyas Shema or those found in Ashrei in which it is written: G-d tries to fulfill the requests of those who fear Him, and G-d protects those who love Him (Tehillim 145, 19-20).

In the excerpt from the ב"ח that we cited above, the ב"ח anticipated a question: why is it necessary to recite אשרי to create a pause between תפלת שחרית and תפלת מוסף when קריאת התורה appears to create the necessary break? The following may answer that question:

שו"ת ציץ אליעזר' חלק יג' סימן לח'-אבל אם נאמר שבעצם אין להפסיק בין תפלת שחרית לבין תפלת מוסף ורק קריאת התורה הוא דתיקנו מעיקרו של דבר שיהא זה מסודר בסדרן של התפלות וביניהם, יתיישב שפיר, וי"ל, דלכך ס"ל להרי"צ בן גיאת ז"ל שאין אדם רשאי ללמוד ולשנות בין תפלת יוצר לתפלת מוסף, כדי שלא להפסיק בין הדבקים וכדי שנדע שקריאת התורה ביניהם הוא מפני שכך תוקן מעיקרא לחבר ברינונה של תורה בין תפלת שחרית לבין תפלת מוסף ולשלבם ולעשותם אחד, וממילא אין להוסיף על זה בלימוד ושינון אחר, כדי לעשות היכר לדבר, ויש להאריך.

Translation: If we say that it is not proper to pause between Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf and it was only for the purpose of engaging in Kriyas Ha'Torah that our Sages originally organized the prayer service in this manner, then we can answer the issue raised by the opinion of Rabbi Yitzchok son of Gayus that a person is not permitted to study Torah between Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf in order not to interrupt between related activities. We therefore must conclude that we perform Kriyas Ha'Torah between the two prayer services because it was originally organized in this manner in order to link the joy of receiving the Torah to both Tefilas Mussaf and Tefilas Shacharis, to connect the two prayer services and to consolidate them into one complete prayer service. That is why it is not permitted to engage in other Torah learning between the recital of the two prayers in order that the original purpose of linking Kriyas Ha'Torah to Tefilas Mussaf and Tefilas Shacharis is not forgotten.

Perhaps we can explain why קריאת התורה does not create a pause between תפלת שחרית and תפלת מוסף a slightly different manner. קריאת התורה represents a concept that we must carry with us at all times; קבלת התורה, accepting the responsibility of observing the תורה. We do not escape that responsibility when we engage in either תפלת שחרית or תפלת מוסף. However after being totally engaged in קבלת התורה during קריאת התורה, we need a means by which to re-focus on תפלת אשרי before תפלת מוסף. To help us regain our focus, חז"ל instituted the practice of reciting אשרי before תפלת מוסף.

It appears from the following that reciting אשרי was not the sole method used to create a pause between תפלת שחרית and תפלת מוסף:

ספר מהרי"ל (מנהגים) הלכות ראש חודש-קריאת שמע קודם הוצאת התורה להפסיק בין יוצר למוסף. וכללא הוא: כל יום שיש בו מוסף אומרים קריאת שמע קודם הוצאת התורה.

Translation: We recite the opening verse of Kriyas Shema before taking the Torah out of the Aron Kodesh in order to create a pause between Tefilas Shacharis and Tefilas Mussaf. This is the rule: each day in which we recite Tefilas Mussaf, we recite the opening verse of Kriyas Shema before taking the Torah out of the Aron Kodesh.

1. Rabbi Eliezer Yehuda Waldenberg was born in 1916 in Jerusalem. He studied in Yeshivat Etz Chaim and then in Yeshivat Chevron. He was a dayyan and head the of a Rabbinical Court in Jerusalem, eventually becoming a judge on the Supreme Rabbinical Court in Jerusalem. He passed away in the autumn of 2006.